

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Vad har hänt?

ÄRSSKIFTET HAR FÖRSIGGATT med ljusnande väder och under lugn och ordning för vårt lands vidkommande.

FÖRLIKNINGSFÖRSLAGET I VERKSTADSKONFLIKTEN antogs enhälligt av parternas förhandlingsdelegerade dagen före julafton och utsändes där-efter till omröstning inom lokalavdelningarna. Utsiktarna att det skall antagas äro stora. Däremot ha förhandlingarna i träindustrikonflikten strandat. Några större avtalsuppsägningar på arbetsmarknaden ha f. ö. icke förekommit.

FÖRSLAG TILL ÄNDRAD LAGSTIFTNING i fråga om avbrytande av havandeskap har avlämnats den 29 dec. av den tillsatta kommittén.

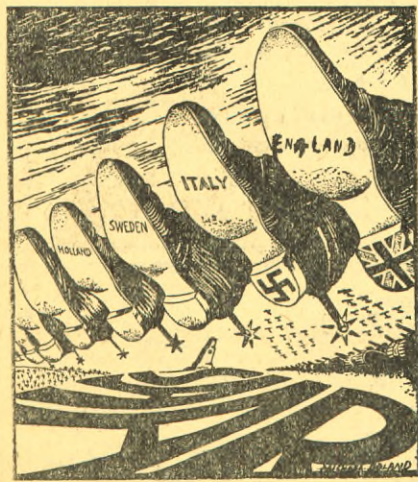
Enligt till tidningarna lämnad redogörelse över de huvudsakliga punkterna i det avlämnade förslaget, överensstämmer det i allo med de av justitieminister Schlyter vid juristmötet i Oslo framlagda teserna.

De invändningar mot åtskilliga av dessa punkter som från olika håll framkommit kvarstå sålunda även ifråga om kommittéförslaget.

Detta har nu utsänts till ett antal myndigheter och sammanslutningar för yttrande. Med vederbörande myndigheters övervägande manliga karaktär, Socialstyrelsen, Medicinalstyrelsen, Överståthållarämbetet, en del länsstyrelser o. s. v. lär det icke vara stora utsikter för kvinnliga synpunkter att få göra sig gällande vid förslagets bedömande. Vore det icke skäl i att även kvinnliga sammanslutningar, såsom politiska organisationer, sjuksköterske-, lärarinne- och husmodersorganisationer, etc. bleve tillfrågade.

FÖRSLAG TILL REVISION AV KAP. 18 § 13, Strafflagen — d. v. s. preventivlagen — har äventeles avlämnats av särskilt tillkallade sakkunnige.

Det går i huvudsak ut på icke endast en monopolisering av försäljningen av preventiva medel utan även statsmonopol på upplysningsverksamheten ifråga. Licens åt statsunderstödd föreläsningsverksamhet eller sådan som står under skolöverstyrelsens kontroll, men i alla andra fall fördras särskilt tillstånd av lokal polismyndighet. Man kommer ur askan i tiden.

Saar under den sporrklädda hälen.

Bödeln — ett tidsdrama.

Bödeln, Pär Lagerkvists drama — dess karaktär av drama var ju redan i dess ursprungliga form omisskännlig — har under årets sista dagar tagits upp på Vasateatern i Stockholm. Det var icke dess urpremiär. Denna ägde rum den 23 oktober i Bergen, och till denna Norges minnesrika teaterstad har sedan åskådarskarorna samlats kväll efter kväll. Man har kommit »över fjället», med extratåg från Oslo och från andra fjärran och nära platser.

Nu har Bödeln nått Stockholm, och inom kort kommer Oslo, Göteborg och Köpenhamn efter. — Och det talas vidare om Paris, London, New York, om att den skall bli »ett världsdrama».

Bödeln är ett världsdrama, sträckande sig genom alla folk och tider, utan början eller slut, men intensifierat i tider som vår, i »bödelsåldern». När Medeltidens förtätade fasa och helveteslarm går över i de flämtande världskrigsbilderna och ljudfilmens visslande och brakande krevader, skakas man kanske ett ögonblick av medvetandet att sådan är den enkla sanningen, att detta är vår tids verklighet. Liksom sedan den moderna nattklubbens kalla, grymma, hemiska människoelände, utan något djup och någon höjd, som är värd »frälsning». Att verkligheten förmår komma en så nära, beror väl på att bödelns martyrium — bödeln, redskapet för människans onda vilja, för vår ytlighets oändliga bundenhet av fördomar, dess grymhet och vettlöshet — att detta martyrium verkligen genomlidits av en diktare utan ytlighet. Och så skall det också i bödelns stumma eller ensam talande gestalt kunna genomlidas av scenens verkliga konstnärer världen runt, och kunde för tusentals av åskådare bli en skakning till att bräcka ytlighetens, fördomarnas skal, och en katharsis, en rening av själen, så att äkta, friska syner kunde springa upp ur dess grund.

Enkla, självklart tunga och genomskingliga falla orden i detta Lagerkvists drama, särskilt i dess hjärtpunkter, de berättande monologerna, som därför bli fulla av spänning. Gogata-berättelsen, monumental och späd, hänsynslös och rörande, kommer en så nära som bara sker då den som berättar själv varit med. Den har sina underbara paralleller i de båda berättelserna från bödelshuset — i dramats första avdelning — med sin underliga, majestätiska ro kring onskans, kärlekens och det oskyldiga lidandets manifestationer. Där kommer barnen med, de tyst, tyst lekande små bödelnsbarnen, brottslingämnet, som rättsvärdet grä-

TRYCKFRIHETSPROCESSEN ÄR ÄVEN FÖREMÅL för ett vittgående ändringsförslag, som framlagts av särskilt tillsatta sakkunniga. Tryckfrihetsmålen föreslås skola koncentreras till de allmänna underrätterna, medan juryförfarandet skall användas endast på begäran av den tilltalade. Stående jurymanakärer, utsedda av domstolen samt stadsfullmäktige eller landsting skola finnas, och juryn uttages för varje särskilt fall genom lottning inom kåren.

DEN SVENSKA SAARTRUPPENS JULFIRANDE har varit omtyckt julläsning för svenska folket under hel-

Det onda är inte lätt att riktigt lära känna, och får man göra det kan det hända att man blir förundrad. Inte för att jag fattar just så mycket heller, men det har liksom haft mig hos sig en gång och låtit mig se sitt ansikte så att säga. Det minns man hela livet igenom, om det invigt en på så vis. Och det underliga är att sen är man liksom inte rädd för det mer.

Pär Lagerkvist — Bödeln.

ter och jämrar för, och det lilla barnet som föds med galgmärket på pannan där-över att det bränts in på modern — ty »galgen skulle ha sitt» även om rätten benädat. Här faller dramats ljusaste ord, av mera övertygande kraft än från den ljusa kvinnogestalten vid dess slut, om att vara bortom fruktan för det onda, sedan man verkligen sett in i dess hemlighetsfulla ansikte.

Man frågar sig: skall människor gå och se och höra? — Och vad skall de tänka, och vad skall de sedan göra?

Bänkraderna på Vasateatern stodo redan andra kvällen ganska tomma. Troligtvis betyder det ingenting, skarorna kommer nog, så småningom, oundvikligen. Men det föreföll som en demonstration, som ville den frånvarande publiken säga: Inte vill vi se något så otäck, och inte vill vi se krig, kraft och mod förhånas.

Detta är icke någon teaterrecension — den skall skrivas av sakkunnig penna. Det är blott en erinran om att vid nyårsskiftet 1934—35 blir man på en svensk scen ställd ansikte mot ansikte med Bödelns realitet.

gen. Så långt är allt goft och väl. Men atmosfären över Saar mörknar alltefter som omröstningsdagen närmar sig och flera sammanslutningar mellan nazister och status-quo-anhängare rapporteras från nyårsdagarna.

UNIVERSITETSFRÅGAN I FINLAND har föranlett presidenten att sammankalla urtima riksdag, som till den 1 februari måste vara färdig med sakens behandling.

Veckovakten

Situationen i Sovjet just nu.

När man läser de dagliga tidningarnas telegram från Ryssland får man intrycket av att en våg av terror sköljer över landet med massavrättningar efter ytterst summariska domstolsförfaranden.

Händelserna äro svåra att genomskåda. Motsägande förklaringar korsa varandra och tendentiöst färgade alarmrykten utgå som vanligt från vissa av Sovjets grannstater.

Säkerligen blir händelserna fortfarande oförståeliga om man ej ser dem i ett visst historiskt sammanhang.

Må man då först erinra sig den »intervention från 14 olika makter» som Sovjet hade att genomkämpa under sina första år. Likaså den betydande roll som ätkomsten av Donbäckenet spelade för det internationella kapitalet. Vidare må man komma ihåg att Donbäckenet ligger i Ukraina, som utgör den näst största republiken i Unionen och att den landsflyktiga oppositionen från Ukraina varit särdeles aktiv med sin propagandacentral i Genève.

Hur olika alla de landsflyktiga ryssarna inbördes äro — från Kyrills anhängare över Denikin till Trotskys — ett ha de gemensamt: hatet till det nuvarande Sovjet. Den till svenska nyligen översatta boken

Storfurste trots allt ger en livlig uppfattning därom.

Sedan Sovjet blivit medlem av N. F. är varje väpnad intervention utesluten och Tyskland har ej fått någon resonans för sitt förslag, att Polen i utbyte mot polska korridorerna skulle få vissa delar av Ukraina.

Men bolsjevismens bekämpande är i många ögon — icke endast de landsflyktiga ryssarnas — ett angeläget mål och vägen därtill kan nu endast gå genom desorganisation av det nuvarande Sovjetväldet.

Den andra sidan av saken, som man också måste ha i minnet när man söker bilda sig ett begrepp om vad som sker, är den inre utvecklingen i Ryssland. De motsättningar som fanns mellan Lenin och Trotsky, om vilka man i Krupskajas memoarer över Lenin får ett starkt intryck, ledde efter Lenins död till Trotskys avlägsnande från styret.

Trotsky var framför allt världsrevolutionär, av vilka man i Krupskajas memoarer, som genom Komintern, d. v. s. tredje Internationalen, ville överallt framkalla samma revolution som i Ryssland. Samma riktning företrädde även Zinoviev och Kamenev, vilka något senare av Sta-

(Forts. å sid. 2.)

En världsvid förlikningskampanj.

Frälsningsgeneralen och världsfreden.

Det får inte bli något nytt världskrig! Detta var ett av de första ord Frälsningsarméns nya general, Evangeline Booth offentligt yttrade efter övertagandet av sitt höga ämbete.

Inför den församlade pressens representanter lade hon fram sina planer på en stor fredskampanj, Frälsningsarméns aktiva arbete över hela världen för världsfred. Vi skola med all vår kraft bistå alla dem, som arbeta för detta syfte, sade generalen, men vi skola göra det på vårt eget sätt. Armén är i sig själv ett nationernas fredsförbund. Enligt vår åsikt börjar freden i individens hjärta, i hemmet, från hemmet sprides den till samhället, till nationen, till världen. Vi vilja göra allt vad vi kunna, för att bilägga tvister och meningsskiljaktigheter och för att förbättra förhållandena människor emellan, både då det gäller familjer och nationer.

Jag önskar att denna kampanj skall bli så välorganiserad och så inspirerad av den helige Ande, att den kan bli till nytta för hela världen, slutade generalen, en internationell kampanj av hittills okänt slag i den religiösa världen.

Det förefaller inte otroligt att denna märkliga kvinnliga ledarepersonlighet skall förmå att göra bestående insatser — man behöver endast ta del av de överflödande uttryck av beundran, som kommit henne till del, för att få en aning om hennes inflytande och möjligheter.

På generalens välkomstmöte i London i november talade bl. a. amerikanske ambassadören R. W. Bingham om Amerikas stora uppskattning av henne. England har givit mycket åt mitt fosterland, sade ambassadören. Vi äro tacksamma därför. Men det har aldrig givit något land en större gåva än denna stora kvinna och stora ledare. Med stor beundran, vördnad och förblivande tacksamhet giva vi denna gåva tillbaka till eder.

Strax efteråt hyllades hon av den kände engelske tidningsmannen James Douglas, som i en artikel i *Sunday Express* ägnat henne ord av den mest oreserverade beundran. Vi återger efter *Stridsropet*:

Kan en kvinna på sextionio år göra för det tjugonde århundradet vad Wesley gjorde för det adertonde och general Booth för det nittonde seklet?

Kan Evangeline Booth utföra det underverk hennes far utförde?

Kan hon giva våra kyrkor nytt liv? Kan hon väcka vårt sociala samvete? Kan hon lyfta de fattiga, de hungriga och de hopplösa ur deras förtvivlan?

James Douglas svarar — sedan han sett och hört generalen — själv ja på dessa frågor. Och han fortsätter:

Hur lång tid har hon kvar? Tre år? Fem år? Sju år? Tio år? Inte vet jag. Hon kanske blir entledigad som sin bror Bramwell. Eller hon kanske arbetar sig själv till döds.

(Forts. å sid. 6.)

TIDEVARVET

Radikal
politisk
veckotidning.

REDAKTÖR:
Carin Hermelin.
ANSVARIG UTGIVARE:
Ada Nilsson.

Utkommer varje helgfri lördag.
Triewaldsgränd 2, 3 tr., Stock-
holm. Tel. 20 48 42.

Ledamöter av Sveriges Advokatsamfund

Eva Andéns Advokatbyrå
Inneh.: Eva Andén.
Norrländsgatan 18.
Tel. 75 75, 76 76
STOCKHOLM

Specialitet: Familje- och arvsaker,
Boutredningar och testamenten, för-
valtningsuppdrag. Även skriftliga
förfrågningar.

Advokat Hugo Lindberg
KUNGS GATAN 6, STOCKHOLM.
Tel. Växel: N. 333 15.

Märta Armfelt

Generalagent i Skandia

Kostnadsfri rådgivning daglig-
gen 12-1 & Skandias huvud-
kontor, Mynttorget 1.
Tel. Namnanrop Skandia-Freja.

Specialitet:

Pension-, livränte-, liv- och sjuk-
försäkring.

Allm. Barnbördshusets poliklinik

Alla vardagar 11-12 för havandeskapet
och dess sjukdomar och 14-14.30 för
kvinnsjukdomar.

För medellösa kostnadsfritt, för andra
mot erläggande av 2 kronor.

Stockholms stads Poliklinik
vid Kornhamnstorg 4

Måndagar, onsdagar, fredagar kl. 9-10 f. m.
**För havandeskapet och
dess sjukdomar.**

För medellösa kostnadsfritt, för andra
mot erläggande av 2 kronor.

Stockholms stads
sexualhygieniska poliklinik

å Sabbatsberg.

Mottagningsstider: Onsdagar kl. 6-7 e. m.
Lördagar kl. 9-10 f. m.

Läkare: Doktor Gerda Kjellberg.

Alma Axelssons
FÖRLOSSNINGSHEM

LINNÉGATAN 19
Mottager inackord. även för längre tid.
Tryggt och ogen., värlek.
Tel. 778 24.

Alimonda-Institutet

40-årig homeopatisk praktik.
Mottagning 11-2. Rådfrågning även pr
korrespondens. Begär prospekt och frå-
gelista. Leg. läkare.
Adress: Upplandsgat. 16, 4 tr. (hiss)
Stockholm. Telefon 32 08 99.

Eldbegängelsen

är den bästa formen för förvandlingen
av de avlidnas stoft. Upplysningar om
eldbegängelsen lämnas å
Svenska Eldbegängelse-Föreningens
(S. E. F:s) Stockholmsavdelnings byrå,
Sveavägen 25, 2 tr. (hiss). Tel. 20 22 80.
Vardagar kl. 10-4, lördagar 10-2.

Medlemsavgiften i föreningen är en gång
för alla: för medlemmar i Svenska Eld-
begängelseförsäkringskassan Kr. 3,-,
för i annan begravningskassa inskrivna
Kr. 5,- samt för andra Kr. 10,-.
Föreningens tidskrift »Ignis» Kr. 3,- pr år
(12 nr.)

Medlemskap i Sv. Eldbegängelseförsäk-
ringskassan befriar de efterlevande från
kostnader och bestyr med den dödes
begravning. Låga premier.

Den 5 Jan. 1935.

Den nya
politiken.

När ett år förflutit ser man enligt
gammal sed tillbaka. Då man så
gör nyårsafton 1934 är det både så
mycket av olycksbådande dumma
och ödesdigra händelser, som inträffat,
dels en sådan kännbar brist på
verkliga personligheter, som gjort
sig gällande under året. Det gör,
att man inte bara med bedrövelse
över världen och människornas ond-
ska ser tillbaka utan även framåt.
Man undrar, vad komma skall. Det
ta med diktatur är så enformigt. Det
kan tänkas, att där kommer en så-
dan period även i de skandinaviska
länderna, men förutom den uppfatt-
ning man har därom, ger det intet
av ungdomens, nyhetens och fram-
tidens behag.

I vårt hjälplösa tillstånd ha vi
ingen annan råd än att speja efter
den nya politiken, som en gång kom-
ma skall, nu eller om 100 år. Vilken
är den? Vi tro ej på nazism och fas-
cism annat än som barnsjukdom.
Men vad tro vi på? Tro vi på liber-
alism, socialism eller kommunism?
Ingendera delen. Men den nya poli-
tiken — och med den mena vi nå-
got av bestående värde och ur vilket
något bestående kan utvecklas —
måste bli något levande. En liber-
alism som underordnar sig ett sam-
fundsideal (eller en samfundstanke
om man ej får tala om ideal), den
enskildes rätt och frihet, men ej på
de mångas bekostnad! En social-
ism, som verkligen ger de enskilda
denna rätt, men samtidigt bevakar
det helas gemensamma intressen!
En kommunism utan diktatur, d. v. s.
en sorts liberal kommunism, som till-
godoser allas rätt.

Vad är det som fattas för denna
nya politik? Först och främst får
den ej bli yrkespolitik. Vidare er-
fordras något av den mycket omta-
lade svenska hederligheten. Dess-
utom människokärlek, organisations-
förmåga och praktiskt sinne.

Zinoviev och Kamenev ha förvisats till
Solovjetski-ön i Vita Havet och lära
redan vara på väg dit. Och storrensning
inom partiet uppges ha ägt rum inom
Leningrads kommunistiska parti.

I vilken mån de sammansvurna stått i
förbindelse med utländsk makt undan-
drager sig varje bedömande.

Sovjetpressen ser i Kirovs mord en ny
länk i den kedja av terrordåd, som under
de senaste åren gått fram över Europa.

Sovjet förebrår Jugoslavien, som själv så
starkt beklagat sig över Ungerns tolerans
mot kung Alexanders och Barthous mör-
darliga, att i Belgrad tolererats en terror-
organisation riktad mot Sovjet. Här kan
ju Sovjet ha rätt. Överhuvudtaget må
man betänka, att både sannfärdighet och
respekt för den enskilda individens rätts-
säkerhet äro omissliga kulturvärden.

Litzéns Advokatbyrå

Mosebacketorg 5. Tel. 43 18 34.
Inneh. N. Th. Wahlström.
Juridiska uppdrag. Köp o. försäljning av
fastigheter, intektningsplaceringar m. m.

Karl Thorsell
Damskräddare

Brahegatan 28 n. b. Tel. 629751
REKOMMENDERAS
Etabl. 1915

Kina-magasinet

Handöboda Stiden till klänning-
gar, gardiner m. m. Rådstån,
Crepe, Brokad, även Antikt
porälin, Bronser etc. Akta varor
Birger Jarls gatan 12 Låga priser
Stockholm T. 672435
Besök sär-utställningen Birger Jarls g. 13, 4 tr.

Sy Edra
kläder själva!

Dambyster på och utan ställning.
Olika storlekar.
A.-B. GEJON
Birger Jarls gatan 32, Stockholm

Situationen
i Sovjet just nu.

(Forts. fr. sid. 1.)

Lin avlägsnades från sina ledande poster.
Zinoviev var på sin tid högste chef för
Komintern. Stalin har sålunda slagit in
på en, kan man säga, mera nationalistiskt
färgad politik samt försöken att genom
samarbåndspolitik undgå krigiska för-
vecklingar.

Stalins politik har i första hand gått
ut på att klara Sovjetunionens ekono-
miska problem, göra landet om möjligt
självförsörjande och undan för undan
höja innevärnarnas andliga och materiella
levnadsstandard. Därtill behövs fred. Genom
non-aggressionsfördrag med alla
grannar, genom underhandlingar med Ja-
pan till exempel om den omstridda man-
schuriska järnvägen och till slut genom
inträde i N. F. har Stalin sökt på alla
sätt befärja fredssträvandena.

Den revolutionära propagandan i andra
land har ej varit det förnämsta. Det,
menade då den landsflyktige Trotsky, var
ett förräderi mot den revolutionära ideo-
login. Han bildar i landsflykten den IV
internationalen. Zinoviev och Kamenev,
som fortfarande levde mera i skymundan
inom Sovjetunionen uppges ha stått i spets-
sen för en terrororganisation med mål att
omstörta Stalins valde. Kirovs mord skulle
då varit en signal till omstörtningssök-
et. Det anhölls och avrättades omedel-
bart efter mordet 60-70 människor. Vilka
vet man ej. Det uppges att trots allt
passivt obehöriga med falskt pass
kommit in i landet och blivit gripna på
bar gärning.

Kirovs mördare Nikolaiev, själv bolsje-
vik, uppges genom polisundersökningar
tillsammans med 13 andra ha tillhört den
terrororganisation i Leningrad. De
dömdes till döden och arkebuserades omedel-
bart.

Zinoviev och Kamenev ha förvisats till
Solovjetski-ön i Vita Havet och lära
redan vara på väg dit. Och storrensning
inom partiet uppges ha ägt rum inom
Leningrads kommunistiska parti.

I vilken mån de sammansvurna stått i
förbindelse med utländsk makt undan-
drager sig varje bedömande.

Sovjetpressen ser i Kirovs mord en ny
länk i den kedja av terrordåd, som under
de senaste åren gått fram över Europa.
Sovjet förebrår Jugoslavien, som själv så
starkt beklagat sig över Ungerns tolerans
mot kung Alexanders och Barthous mör-
darliga, att i Belgrad tolererats en terror-
organisation riktad mot Sovjet. Här kan
ju Sovjet ha rätt. Överhuvudtaget må
man betänka, att både sannfärdighet och
respekt för den enskilda individens rätts-
säkerhet äro omissliga kulturvärden.

Bagarstugan

HORNSGATAN 57 • Tel. Söd. 70 00
FOLKUNGAGATAN 65 „ „ 73 37
GÖTGATAN 52 „ „ 333 90

Äggdiet
giver hälsa
och kraft

ARVID HOLMS
Begravningsbyrå
S:T ERIKSGATAN 86
Ombesörjer allt vid dödsfall.
Låga priser.
Tel. 31 88 40, 30 89 52.
Efter kl. 6: Tel. 30 89 52.

Vi skräddarsy Eder kappa med två
provningar för 30 kr.
FORMANS,
Upplandsgatan 25. Telefon 32 30 92.

Torine Torines
Symaskinsreparationer av verk. fackman. — Rep.
Husgvarna, Singer fr. 25 kr., Ulla elektr. billigt.
Absolut billigast, med flerårig garanti.
RAGVALDSTR. 3, v. Hornsg. 24, Tel. 43 32 82,
och Klara N. Kyrkog. 29, vid Posten. 21 53 18.

En affärsrörelse i
välgörenhetens tjänst.

Det torde vara rätt ovanligt att en
firma startas och vidmakthålles år
efter år utan avsikt att innehavarna skola
få så mycket pengar som möjligt att stop-
pa i egna fickor. Och ändå finnas flera
sådana firmor i landet, av vilka den som
ligger i Malmö har en årsomsättning av
c:a 100,000 kronor. Det är de Blindas
Magasin, vars nitiske föreståndare är herr
S. A. Fredin.

Blindmagasinet i Malmö är en av de
institutioner — om man kan kalla ett
affärsföretag så — genom vilka medel in-
flyta till blindverksamheten i det ena stora
Skånelänet. Den som står för det hela
såsom »skyddsvän» och ordförande i
Malmöhus läns nämnd för de blinda är
landshövdingen, friherrinnan Ida Ramel.
I henne ha de blinda en uppriktig
och förtänksam vän. Förra året ordnade
hon en specialutställning av dukade bord
med silver och serviser utlånade från
skånska slott, som gav en vacker slant,
och till lotteriet kunde från blindmagasi-
net som vinster levereras arbeten, fram-
ställda av blinda, för c:a 9,000 kronors
värde.

Varför fattiga och rika!

Den gamla svåra frågan om hur det
existerande samhällets ekonomiska
system skall kunna bringas i överensstäm-
melse med kristendomens principer är äm-
net för Gunnar Brennings nyss utkomna
bok, *Kärlekens konungliga lag* (Har-
riers bokförlag, 2:50). Författaren äg-
nar sig med ett personligt och genom-
gående äkta intresse åt problemen, som
han behandlar på ett mänskligt och i
bästa mening vardagligt sätt. Hans idé,
uttryckt i vad han kallar »systemets», går
ut på en sorts frivillig konsumtionsregle-
ring, d. v. s. ett frivilligt avstående av
inkomster utöver en viss nivå. Han har
tänkt sig 2,000 kr. som en antagbar in-
komstgräns — så mycket får man an-
vända för vad han kallar de personliga
utgifterna. »Utgifter för yrket» få be-
stridas med inkomster utöver de 2,000
kronorna — för dem som ha sådana.

Nu kan man ju med allt skäl diskutera
fråkomligheten och bärkraftigheten i ett
sådant system. För vår del skulle vi
vilja påstå att bokens värde framförallt
ligger i det sätt på vilket problemen stäl-
las upp — mera i den tankeväckande
och överskådliga bild författaren ger av
nuvarande förhållanden och önskemål än
de konkreta förslag han kommer med.
Helt säkert kommer Brennings bok att
för många kunna bli den stöt, som tvingar
till djupare eftertanke och självständigt
ståndpunktstagande i den ofrånkomliga
men svårösta frågan.

Länsnämnden är den så att säga offi-
ciella organisationen, som företräder den
affärsdrivande och understödjande verk-
samheten till förmån för de blinda inom
länet — f. n. ett 240-tal. Som en rent lo-
kal organisation fungerar Malmö Blind-
förening, vars ordförande är fröken Anna
Herslow. Den anordnar bl. a. månatliga
samkväm för de blinda, gläder dem med
en gåvorik julfest, tillhandahåller ett
bibliotek i blindskrift och står behövande
blinda bi på allehanda sätt. Vidare fin-
nas lokala sammanslutningar i Hälsing-
borg, Landskrona och Eslöv, samt en hel
rad häradskommittéer. Blindhemmet i
Sätöfta, som stiftades 1929 av Malmöhus
läns nämnd för de blinda och vars ord-
förande är friherrinnan Fanny Ramel, har
till ändamål att bereda äldre eller en-
samstående obemedlade blinda ett hem
med god omvårdnad.

Av allra största betydelse för de blinda
är givetvis att de, så långt möjligt är,
kunna beredas ett ordnat arbete, som
kommer dem att känna sig som samhälls-
nyttiga människor och ger dem en om
oek nödortfölg bärgning. De Blindas
Magasin är den fasta punkten härvidlag.
Genom sina depåer av borstbinderimateri-
al m. m. kan magasinet hålla i verksam-
het omkring 35 borstbindare, 7 korgma-
kare, 1 skurduksvävare och ett 30-tal
kvinnligena blinda, vilka väva eller sticka.
Allteftersom materialet förbrukas skicka
de blinda sina färdiga arbeten till Maga-
sinet, som försäljer dem dels i affären
och dels från stånden på blinddagen, var-
jämte en del utgå som vinster i lotteriet.
Borstar och kvastar säljas dessutom i
parti till engros- och detaljfirmor. — De
Blindas Magasin distribuerar även publi-
kationen »Jultrevnad», som i år utkom-
mer med sin andra ärgång. Den bjuder
på ett förtänligt innehåll i förstklassig
typografisk utstyrelse.

De Blindas Magasin lägger an på verk-
liga kvalitetsvaror, vilket det vore önskvä-
rt om allmänheten i högre grad än fal-
let är ville inse. Likaså om den ville inse,
att priserna, trots den goda kvaliteten, visst
icke äro så höga som en del människor
fått för sig.

Just nu har firman fått en betydelsefull
utvidgning av sin verksamhet, i det nya,
modernt inredda och rymliga lokaler för-
värvat vid Regementsgatan 6, nära sta-
dens centrum. Inflyttning har nyss ägt
rum och man hoppas nu på starkt ökad
försäljning. Därtill hoppas man allmän-
heten skall vara behjälplig, ty de blinda
behöva, trots den hjälp de redan få, ändå
en hel del till.

Kurser för TANDTEKNIKER

Vårkursen 1935 börjar måndagen den 21 januari. Anmälan inlämnas i december.
Prospekt angående kurser om ett och två år erhållas i januari 1935.
Upplysningar även genom Sveriges Tandläkare-Förbund.
Tandläkare Gina Nilsson, Styringsgatan 57, Stockholm.

KRAKA'S
Elevavdelning

Yrkeskurs:

8 månaders kurs i sömnad
med början den 1 sept. och 15
jan. varje år.

Korta kurser:

2 månaders kurs med början
den 1 och 15 varje månad.
4 veckors eget arbete.

Mindre kurser och specialkurser
med början när som helst under terminen.

Prospekt på begäran.

KRAKA

Stureplan 2, 3 tr.
STOCKHOLM

Kungl. Hovblomsterhandel
H. FLATOW

Säg det med blommor!

Västerlånggatan 14. STOCKHOLM

Telegr.-adr.: Flatow. Telefoner: 11 05 06, 20 21 17. Postgirokonto 549

NORRKÖPINGS STUVLAGER

KLÄDESHANDEL, Barnhusgatan 4, Stockholm.
Ingen butik. Alla inköp o. försäljningar pr extra kontant. Detta orsaken till våra bill. priser

Moderskapet och dess evolution i framtiden:

Några uttalanden om Alexandra Kollontays artiklar.

De synpunkter på moderskapet och dess framtida utveckling, som minister Alexandra Kollontay framlagt i nr 46 och 47 av Tidevarvet för 1934, ha väckt intresse och diskussion. Tidevarvet har gärna velat ha dem ytterligare belysta och vi ha därför vänt oss till några mödrar och uppfostrare inom vår läsekrets, med djupa erfarenheter av de berörda problemen. Vi meddela här nedan några uttalanden, representerande såväl opposition som instämmanden på en del viktiga punkter av fru Kollontays framställning.

Ida Danielsson:

Barnen är inte mina längre än den tid de ligger i knäet.

Först lämna vi ordet till fru Ida Danielsson, Katrineholm, moder till åtta begåvade och självständiga barn.

För min del vill jag ge minister Kollontay rätt i ofantligt mycket, säger fru Danielsson. Under den förutsättningen att man får tillräckligt goda och varmhjärtade kollektivföräldrar. Ty det allra viktigaste är att barnen ha en absolut trygghetskänsla i hemmet.

Jag har alltid sagt, både till mig själv och till mödrar bland mina bekanta, när det varit tal om barnen, att nu, medan du sköter dem, är de dina. Men de är inte dina längre än den tid de ligger i knäet. Barnen är individer långt innan de börjar skolan. Och det är viktigt att de får ha sin frihet. Vad mina egna barn beträffar har de haft stor frihet, men de har varit tvungna att lyda de få bud som funnits. Och när det varit fråga om ett löfte har jag alltid vetat att jag kunnat lita på dem.

Jag måste vidare ge minister Kollontay fullkomligt rätt i att det är viktigt att man som mor frigör sig från den primitiva känslan av modersinstinkt. Det har för mig aldrig varit någon svårighet vad sönerna beträffar. Men — när min äldsta dotter förlovade sig kände jag det som en amputation. Jag hade visserligen genomlidit den på två dar. Men jag hade aldrig trott att jag skulle känna det så. Naturligtvis är det allra lyckligast när man kan känna ömsesidig sympati. Men man skall som mor aldrig söka den. Ty varje barn har sin egenart, de är alla olika.

Så är det en sak till, som jag tycker är viktig. Jag håller alltid strängt på min husmodersvärdighet. Så länge barnen är i hemmet måste de ge mig all vederbörlig aktning och all den takt som jag har att fordra. Det fordrar jag, inte som mor, men som husmor. Det har heller inte vållat några svårigheter.

Elsa Beskow:

Mätte framtidens mödrar bli så bra, att de gör revolt mot allt vad mekanisering heter!

Fru Elsa Beskow, Djursholm, fem kända bröder Beskows moder, yttrar:

Den moderskapets utveckling, som fru Kollontay så trovärdigt skisserar upp, förefaller ej som en evolution utan som en nödvungen mekanisering. Om också det för tillfället ser ut, som om samhällets enda ekonomiska lösning på barnuppfostrans problem, måste bli ett slags kollektivt uppfostringsmaskineri, så följer väl icke därav att det är ett ideal att sträva efter. Vore denna anordning nyttig för det uppväxande släktet, finge gärna all moderskärlek etc. vika. Man måste i alla fall försöka inrikta sig på att göra sig själv umbärlig för barnet.

Men jag är absolut övertygad om att den atmosfär, som för barnets utveckling är bäst, det är den naturliga ömhets- och samhälls-känsla, som råder i ett hem

Elsa Beskow i fäbodörren.

med far, mor och barn. (Varför talas det egentligen så litet om fadern — han är lika viktig för barnets utveckling som modern.) Någon sade en gång till mig: Barnhemsbarn bli som kroppkakor utan fläsk. Det slog mig, att det låg en sanning i det uttrycket. Varför bli de barnen sällan så livsdugliga som andra? Därför att deras liv är för väl organiserat, för upplinjerat. Där finns inte samma utrymme för initiativ som i ett vanligt hem. Och det alstrar en viss passivitet hos barnet, liknande den som de rikemansbarn får, som ständigt övervakas av nitiska utexaminerade sköterskor.

Det må vara att många mödrar är rätt så odugliga både som pedagoger och husmödrar. Det gör inte så mycket, ty barnen lär sig i sådana fall att klara sig själva. Det är som bekant inte de dugligaste husmödrarna som få de duktigaste och mest företagsamma dottrarna. Nu har man ju också bevisat att de stora barnhemmen är ett pedagogiskt missgrepp och man försöker dela upp dem på smärre hushåll, efterbildande familjen med far och mor och barn i olika åldrar. Skall man i alla fall nu inrikta sig på kollektivuppfostran som ett samhällsideal?

Det är ju bara bra att stora barnkrubbor inrättas, där mödrarna kan få lämna in sina barn några timmar, då de ha annat arbete för sig. Det kan inte inrättas nog många sådana trevliga lek- och arbetsplatser för barn. Det skadar varken mor eller barn att vara ifrån varandra några timmar dagligen. Men låt i alla fall barnet bo hos sin egen far och mor. Varför icke ordna så i den stora idealstaten att mödrarna få kortare arbetstid än de andra? Varför inte unna litet andrum åt den spontana modersglädjen. Det kan väl inte kosta staten så förfärligt mycket pengar. Förresten, med den allmerta förbättrade maskintekniken måste ju ändå arbetsdagen bli allt kortare — kanske ned till 3-4 timmar pr individ. Den saken måste bli mycket lätt att klara i framtidsstaten.

Jag undrar om fru Kollontay är mor själv. Då skulle hon nog inte våga komma med det underliga påståendet att en mor förhåller sig till sitt barn som bildhuggaren till sitt verk, att hon liksom vill modellera sitt barn efter sitt eget ideal. Detta kanske är den alltför nitiska pedagogens frestelse. Kollektivstatens inställning till barnen är det alldeles tydligt. För sunda mödrar är den inställningen så litet karakteristisk som möjligt. Modern vet av instinkt att en levande planta inte kan knådas som ett stycke lera. Hon går snarare åt motsatta hållet och råkar i sådan beundran över allt det säregna personliga i den nya plantan hon ser utvecklas, att hon i stället för att söka

sätta sin prägel på barnet ofta faller för frestelsen att omforma sitt ideal efter det uppväxande barnets.

Därav hos de flesta mödrar en mer eller mindre dold avoghet mot skolan, som ju är den inrättning, som avhyklar barnen deras mest utpräglade egenskaper och gör dem lika alla andra.

Jag förstår att något så irrationellt som moderskärleken skulle vara svårt att komma tillrätta med i ett kollektivsamhälle. Men visst skall man hoppas att mödrarna bli mycket bättre mödrar i framtiden än nu. Kanske så bra mödrar, att de gör revolt mot allt vad mekanisering heter.

Vad nu den där känslan av besvikelse beträffar, som inställer sig hos äldre mödrar, när de känner sig överflödiga, så hör den mera till åldrandets problem än till moderskapets. Man blir väl gammal också i framtidsstaten och avkopplad från sitt arbete och det känns alltid svårt för människor, som stått i medelpunkten, att bli satta åt sidan. Jag tror nu för min del att den där stackars självuppförande mormodern fru Kollontay talar om trivdes mycket bättre med att vara till nytta bland barnbarnen än att sitta pensionerad med händerna i kors på ett ålderdomshem. Men även denna sak måste en människa kunna finna sig i med jämnomod och naturligtvis är det lättare för de människor att göra det, som låter sin själ vidgas av andra intressen än bara barnen eller bara sitt yrkesarbete. Det är som sagt ett helt annat problem.

Villy Sjöström:

Lyckligast vore om vi mödrar kunde följa våra barn längre än genom de första barnåren.

Fru Villy Sjöström, Växjö, moder till tre snart vuxna barn, uttalar:

Med stort intresse har jag läst Madame Kollontays artiklar om moderskapet och dess evolution i framtiden och jag måste tillstå, att de fakta, som där framhållas angående moderskapet i vår tid är riktigt. Troligt är, enligt vad jag förstår, att fru Kollontays profetior i denna sak komma att gå i uppfyllelse.

Vad speciellt kollektiv uppfostran beträffar, anser jag den för min del mindre lämplig, att döma av de försök, som gjorts i form av internatskolor, t. ex. i vårt land. Enligt min mening skulle det inte vara lyckligt med dessa skolor som våra enda uppfostringsanstalter.

Lyckligast vore, om vi mödrar mera kunde känna samhörighet med och följa våra barn längre än genom de första barnåren. Där så ej kan ske, få vi utan suckan resignera och försöka förstå den nya tiden.

Jane Hermelin:

En fråga för allvarlig självvranssakan: är jag oförmögen att lämna mitt barn dess fulla frihet?

Friherrinnan Jane Hermelin, född von Koch, är sondotter till den av uppfostringsfrågor varmt intresserade Frances Lewin von Koch och har fostrat upp sju egna barn.

Jag är rädd, säger friherrinnan Hermelin, att ett omdöme om Alexandra Kollontays artiklar lätt måste bli rent teoretiserande, såvida man inte sitter inne med en mycket stor människokänedom och den är icke given åt alla.

Vad däremot var och en bör kunna komma ut med, är att allvarligt och inträngande fråga sig själv, hur mycket tvivlet på verklig moderskärlek är berättigt när det gäller förhållandet mellan just mig och mitt vuxna barn. Har jag en innerlig önskan att hembjuda mitt barn all den ömhet och kärlek, all den vunnna livserfarenhet, varav jag är mäktig? Eller är jag helt enkelt oförmögen att lämna

Jane Hermelin.

det sin fulla frihet, kan jag inte gläda mig åt dess utveckling, när den ej helt går efter de banor jag tänkt mig — som författarinnan säger? Vilket är sant? Den frågan tror jag fordrar oupphörlig eftertanke och självprövning hos varje mor.

Ebon Wedberg:

Barnkrubba hade nog varit bättre, men det fanns ingen på den tiden.

Fru Ebon Wedberg, Stockholm, har fostrat upp sju barn till vuxen ålder — vakna och ansvars-kännande människor.

Själv har jag alltid arbetat i fabriken, säger fru Wedberg, så att mina barn har alltifrån början fått reda sig mycket själva och lära sig att se efter varandra. De hade alltid ganska stor frihet. Sträng disciplin kan kanske vara bra, men säkert inte alltid. Någon barnkrubba har jag aldrig haft barnen i. Det fanns ingen på den tiden, så de måste vara hemma. Annars hade det förstås varit mycket bättre med barnkrubban för dem.

— Litet hemlöshetskänsla kanske vi kände ibland, säger dottern fröken Wedberg, som vi intervjuade samtidigt — eller åtminstone litet tomhet, när de andra barnen på gården kunde springa till sina mammor och tala om allting och vi inte genast hade någon att gå till — men jag tror inte det varit enbart av ondo, ty beroendet av modern kan missbrukas. Man vänjer sig vid att det alltid är hon som skall klara upp allting.

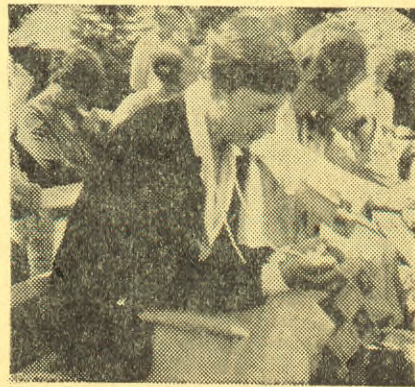
Vad som är viktigt att komma ihåg är hur mycket många av dessa mödrar-fabriksarbeterskor betytt vid uppbyggnaden av fackorganisationerna, sjukvårdens, hur de var med om mötena och deltog i arbetet. Sådant hann de med vid sidan av fabriksarbetet och de många barnen. Nykterhetsarbetet t. ex. var oerhört aktuellt på den tiden, vår mor var

organiserad i nykterhetsrörelsen — och en sådan inställning hos en mor måste ju vara mycket värdefull, slutar fröken Wedberg.

ElinWägner:

Jag vill säga ett ord för den irrationella kärleken.

Det är svårt att säga vilket som är värst för mor och barn: att kräva kärlek och märka att ingen finns, eller att bli krävd på kärlek och tvingas skriva ut checker, för vilka det inte finns täckning i ens hjärta. Därför är minister Kollontays resonemang riktigt i den mån det vänder sig mot den konventionella bindningen mellan mor och barn. Men jag skulle vilja säga några ord för den irrationella kärleken, den som inte kan delas mellan alla barn lika och som kollektivet inte kan ersätta, även när det en gång blir mera ansvarsmedvetet mot barnen än vad det nu är. Livet innehåller ögonblick, då människorna måste kunna mångdubbla sina krafter för att kunna göra underverk för varandra.

Elin Wägner.

Det är stunder då det omöjliga blir möjligt. Då jag springer en kvarts väg på fem minuter, då jag lyfter bördor, som jag annars ej kan rubba, då min röst får en dubbel radie, då jag betvingar människor, som annars skulle slänga eller skratta ut mig, då jag trotsar smitta och skandal, vrede och konvention, därför att jag är i den som skall räddas och den i mig.

Och omvänt: I mitt liv finns också ögonblick, då mitt öde hänger på att där finns någon, för vilken jag just då är det viktigaste på jorden. Någon som kan stötta sig över land och vatten för mig, lämna allt för mig och koncentrera sin kraft på att hjälpa mig igenom vad det nu må vara.

Alla sådana orimligheter behövas i livet och där de finnas göra de hela skillnaden. Orimlighetens förutsättning är den älskandes identifiering med det älskade föremålet. En sådan förekommer i all kärlek, men låt oss icke glömma det, den blir mest naturlig i en moders förhållande till sitt barn.

TIDEVARVET

vill under

år 1935

Den senaste tidens utveckling, med dess utbredda våldstendenser, har aktualiserat kravet på demokratiens förverkligande. Men här till fordras aktiv samverkan av alla demokratins anhängare.

Stöd därför våra strävanden!

Prenumerera på Tidevarvet för 1935 på postgiro 1544 eller på närmaste postkontor. • Prenumerationspris: Helår kr. 6: —. Halvår kr. 3: 25.

fortfarande arbeta eiter de linjer vi ständigt sökt följa:

Mot våld och förtryck, för en upplyst och ansvars-kännande demokrati, förverkligad på samhällslivets olika områden.

Sven Stål:

Dominerande scenkonst.

Med buller och bång och gästspel körde Dramaten fram sitt klassiska bidrag till teatersäsongens fromma. »Lysistrata» har i den lundsiska bearbetningen ingalunda utgjort någon andlig övning och inte heller slitit på övriga intelligen. Andemeningen med Aristofanes komedi blev på intet vis klagjord och Karl-Gerhard-revyns intima samband med den ursprungliga »Lysistrata» blev pinsamt starkt betonad. Är det teaterledningens mening att i en framtid, i tur och ordning avkna den klassiska dramatikerna, då bör föreställningarna förflyttas till Radion, spelet och regien uppväcker inga sensationer eller anknytningsgar till någon gången storhetstid, och det slutliga steget från att lyssna med ett halvt öra och till att helt och hållet strunta i kunglig svensk teaterkonst, är inte långt. Molanders regeringsmetod följer, som systerinstitutionen Operan, en generalplan, men den verkar inte uppställd av huvudkvarteret utan mer som om den vore tillkommen i underofficersmässen.

Blancheteatern för en tillvaro, som gång på gång riktar allt intresse ifrån det övriga teaterlivet till den. »Flickor i uniform», teaterns berättigade framgång, är på intet vis ett mästerverk, men spelbart och måhända fängslande genom sitt ämnesval. I mina ögon blev detta ömtåliga ämne väl starkt betonat ifrån författarinns sida, men tack vare spelets goda kvalitet försvann det kvalm, som vilade över situationer och repliker. Underverket att trovärdigt kunna tolka den hyperkänsliga huvudrollen, Manuela, realiserades till punkt och pricka av Signe Larsson-Hasso. Denna lilla levande varelsel hör till det mest fängslande som svensk teater fått se och höra på många år. Hennes stämma är väl placerad och vis-a-vis skolningen, den vanliga dramatiska elevskolekurvan, tycks hon lyckligt undgått alla faror utom i höjdlägena, där stämman uteslutande lever på sin friskhet. I detta ligger en stor fara, och det är innerligt att önska, att skådespelerskan finge en regissör med inte enbart öra för felet utan också böt för dem. Harry Roock-Hansen är inte mannen till denna gärning, det har han gång på gång bevisat.

Däremot bör hans dekorativa-regiella utformning av pjäsen få ett odelat erkännande. Användandet av skärmar och skickligt anbringat ljus m. m. får den ynkliga lilla scenen att ståta med en rymd och ett djup, som delvis måste vara en optisk villa. Ur ren iscensättningspunkt kan man utan tvekan betrakta denna bragd som årets sensation. Samspelet var över hela linjen gott och som föreständerska för de uniformerade flickorna, fick fru Flygare-Stenhammar en succés. Hon var sagolikt skrämmande och över-skuggade med sin prussiska person hela

skådespelet. I mindre roller excellerade ensemblen med ett roande typgalleri, varibland man särskilt lade märke till Olga Andersons danslärarinna, en makaber studie.

Vasateatern har i höst gått i den stora famnens och försoningens tecken. Med kriminalpjäsen »Natten till den 17:de» gjorde fru Brunius med dotter teatern till sin hemvist och i amerikanaren Sidney Howards komedi »Hennes Majestät Moderns» fortsätter de båda damerna sitt gästspel. Den sistnämnda pjäsen har via radion nått många hem, men det är inte utan att handlingen först i rampljuset kom riktigt till sin rätt. Pjäsen är grovt tillskuren över en ibsenssk-strindbergs läst, men lever — och det högt — på själva huvudfiguren Modern, som i fru Brunius tolkning nådde ett gott stycke över författarens djärvaste intentioner. Denna studie i egoism och självförhållande når upp i samma höjd som det bästa våra skådespelerskor presterar i sitt liv. Fru Brunius nyanseringsförmåga under till exempel första akten, var ett kraftprov och en konstnärlig bravard, som väl endast Hilda Borgström kan prestera maken till. Fru Brunius gestaltning av rollen växte med typens småaktighet och via rena banaliteter, ifrån författarens sida, drev hon sin konstnärliga utformning av replikerna upp i skär tragik. Det blev ödesbetonat och skrämmande och tillika ett löfte — får vi hoppas att fru Brunius för alltid lämnar konfektionsdramatik och går vidare på den väg hon nu slagit in på? Amerikansk dramatik av värde hyser många karaktärer för vilka konstnärinnan bör kunna känna ett djupgående intresse. Till exempel »Jane Clegg» en av Theatre-Guilds stora forna framgångar.

Medspelarna i denna intressanta pjäs voro inte av eggande eller betydande kaliber — svagast verkade dock de båda herrarna. Olof Widgren, som bevisligen är en styvmoderligt behandlad talang, hade säkerligen med övertygelse kunnat återgiva den fullständigt kuvade sonen. Som den rollen nu gavs av en ung drammatelning, betonades elevhjälplosheten för starkt. Av damerna täckte fröken Brunius fullständigt konturerna av sin roll, som den unga illa sedda fästvän. Det var klarhet i spelet och renhet i talet och tydde absolut på att hon har talang.

Talang besitter förmodligen också fröken Ekelund, men den är ännu i sin linda. Så länge hon hade att med ideligt avbrutna meningar och förstulna ögonkast bygga upp sin roll av gravid hustru, så länge verkade hon fullt övertygande, men när hon fick sin stora chans — att läsa lagen för svärmodern, då svek henne tekniken och skolningens brister framstodo på ett penibelt vis. Det är intet tvivel om att fröken Ekelund både kände, tänkte

En bok om den starka kärleken.

»Men störst av dem är kärleken» — det kunde stå som motto på Marguerite Steens bok *Stallion*, översatt från engelskan under titeln *Den vita Hingsten* (Natur och Kultur). Det är kärleken mellan man och kvinna, kärleken som en skapande, givande, bevarande kraft, men också kärleken i dess mest brännande och förödande form. Familjen Devoke lever i en liten by i mellersta England. Jim är hästskötare på det närliggande godset, Ursula, hans hustru, är en medelålders bondkvinna, mor till fyra vuxna döttrar. Ursula är en sorts urmöder — rättare sagt urkvinna — som värddar och värnar om sitt och de sina. Står valet mellan barnen och mannen kommer mannen utan tvekan i första rummet. Atminstone sedan döttrarna blivit stora. När hon gick med dem, när de var helt små, var det kanske annorlunda. Hon kan numera ännu känna längtan efter att åter vara med barn, helst om det bleve en son. Att få skänka Jim en son — det är den lycka som förmenats henne. Jim är satt och grovlemd, godmodig och inskränkt. Det är ett ganska fattigt exemplar av det manliga släktet som presenteras för oss, ibland verkar det som om hans främsta företrädare vore detta enda — att vara karl. Men för Ursula är han Mannen i all sin höghet, mannen som låtit henne erifera bebildelsens mysterium och moder-skapets rikedom.

Jim skall ut med Pride, den vita hingsten, på en hästmarknad. På den resan möter han Tamara, en svart, mager tartartös från ett kringvandrande sällskap, och hon blir hans olycka. Han har väl förut då och då nojsat och sovit med jäntor, men aldrig hade någon av dem bragt honom ur jämnvikten, gjort honom så utom sig som Tamara. Han fattas av lidelse — det är hetta, berusning, hat och vanmakt — han blir hennes lekboll och slav, vilket djupt sårar det centralaste hos honom, hans manlighet. Och när Tamara en gång mitt i en kärleksstud driver med honom, hänar honom, då griper han i besinningslös förnedring en vitriolfaska som det onda ödet fört i hans närhet och slungar innehållet i Tamaras ansikte.

I fångelse får Ursula besöka honom och i en underbar scen skildras hur Ursulas kärlek tar en annan form — en värande och svidande procedur. Hon är inte längre hans kvinna, men när hon ser honom slagen och eländig vaknar hela hennes moderliga ömhet. Jims vända gäller Tamara. Han har fått veta att

och försökte att utföra sin scen rätt, men gementot den på alla sätt överlägsna motspelerskan kom hon till korta, och tack vare detta minus fick fru Brunius spel ett plus, som gjorde hennes karaktärisering ändå hemskare i sin verkan. Det mänskliga greppet lossnade och huvudrollen lösgjordes till något helt fristående och skrämmande monumentalt. Kvällen hör dock till de intresseväckande och till dem man inte glömmet.

Komediteatern har sedan ett par månaders tid seglat för förligaste vind i världen — Jacques Devals »Tovaritch», som av de andra teaterdirektörerna ratats, fyller kvällen efter kväll Komediteaterns salong med en tacksam publik. Som alltid när det talas ett främmande språk på scenen, har man svårt att ögonblickligt komma i kontakt med handlingen, men herrskapet Eklunds intima samspel och obestridliga charme, gjorde att man gav sig katten på att man till slut skulle kunna ryska. När karusellen väl var startad och publiken invigd i intrigen började det roliga på allvar. Den franska versionens koketta osmakligheter voro ute-

slutna och momentvis fick teaterns artister upp en fläkt över spelet, som höjde komediens värde högst väsentligt.

Storurinstinnans roll såg ut att intressera fru Eklund så pass djupt att hon hade ätit sig in i dess själsskrymslor — med ett fränt allvar och en äkta lidelse byggde hon upp en levande människa av Devals rätt schablonerade konturer, och utan tvekan anser jag att denna framställning bör räknas till fru Eklunds allra bästa. Hon vann sin seger utan toiletprakt och när hon i sista scenen kom i sin furstinerobe, hade publiken redan hunnit lära sig inse att den skrudade konstnärinnan andligt sett på sig hela tiden — och effekten blev naturlig och inte teatralisk. Ernst Eklund spelade på det bästa i sin person och till detta lade han som ett plus glimtar av ett varmt, nobelt temperament. Så mycket liv har jag aldrig hört eller sett honom utveckla förr. De scener där de båda makarna sjöngo sina ryska sånger hade en upplevd atmosfär. Man trodde på dem och genom dem på hela pjäsen.

Ejnar Axelons Sovjetkommisarie hade också rätt kulör — the rest is silence

Elsa Björkman-Goldschmidt.

Ännu en Traven.

Det är med stora förväntningar man öppnar en ny bok av Traven och man brukar aldrig bli besviken. Sedan debutromanen »Dödskeppet» utkom på Axel Holmströms förlag, har förlaget fortsatt utgivandet av denne underbara författares verk.

Nu föreligger i översättning en ny volym betitlad »Kärran» och den är en äkta Traven. Boken innehåller folklivsskildringar från våra dagars Mexiko och författaren har tydligen väl satt sig in i de sociala förhållandena i detta underliga land.

Särskilt intressant är skildringen av peonernas, d. v. s. de useft betalda dagelönarnas liv. De lever i fullständig livegenskap och kan hanteras hur som helst av sina oftast råa och brutala herrar.

Traven har i »Kärran» gett oss ett stycke mexikanskt liv, som bär mästerverkets prägel. Läsaren tröttnar aldrig på hans strålände berättartalang och lyssnar med spännt intresse till de synnerligen förnuftiga reflektioner, som strömmar en till mötes från bokens blad.

Arne Holmströms översättning är värd en eloge.

Herbert Lindberg.

Två böcker om djur.

NÄR FAGLARN KOMMA. Av Carl Schöyen. Översättning från norskan. Bilder från fågellivet på Lofoten och Vesterålen. — Ett urval berättelser ur den större samlingen »De tuse par vingar». — Boken ingår i serien Ahlén och Söners Ungdomsböcker.

Titeln på den mindre boken är förstås inte så vacker som den andra titeln med dess brus av många fågelvingar. Men titeln är i alla fall en bisak. Den lilla boken är utomordentligt fin och vacker. Man läser med intresset högsprängt sida efter sida om för oss tämligen obekanta fåglars liv, avlyssnat av en förstående iakttagare och mästerligt skildrat. Man blir glad då man läser. Men plötsligt står där i boken något fullt, något om människors grymhet — Två örnungar ha fångats, sitta bundna med rep, att begäpas och skrattas åt av tanklösa människor. Det är en gripande skildring om de unga örnarnas fåfänga försök att lyfta sig från marken, där de stodo tjudrade, och hur de sedan, lösgjorda, först inte visste om sin frihet, lyfte vingarna och sänkte dem igen, innan de slutligen vågade riktiga vingslag och »slog genom rymden med ovana tunga slag — och stävade mot sydsidan av fjället». — »Och jag förstods», säger författaren, han som återgav dem friheten, »att jag länge skulle minnas denna gråvådersdag, ute på en klippa här långt till havs... den dag då jag återskänkta mina örnar friheten.» Fotografierna i boken öra också myc-

— eller åtminstone delvis mera gagnat av tystnad. Iscensättningen, dekoren och möbleringen som alltid vid denna teater utsökt.

Husmödrar!

Vid Stockholms stads skolor för HUSLIGT ARBETE

börja följande nya kurser:

Enkel matlagning, 20 ggr vardera (kl. 9—2) börja 8, 9, 10 och 11 jan. Avgift kr. 18:—.
Budgetkurser, 15 ggr vardera (kl. 9—2) börja 7 och 9 jan. Avgiftsfria.
Enkel bakning, 10 ggr (kl. 9—2) börja 11 jan. Avgift kr. 4:50.
Demonstrationskurs i ekonomisk matlagning, 4 ggr (kl. 6—9 e. m.) börjar 17 jan. Avgiftsfri.
Demonstrationskurs i vegetarisk matlagning, 3 ggr (kl. 12—3) börjar 16 jan. Avgiftsfri.
Hälsövård, 14 ggr (kl. 2—4) börjar 17 jan. Avgiftsfri.
Närmare upplysningar erhållas och anmälningar mottagas å exp., Kungsholmsgat. 16, 1 tr. kl. 9—11,30 och 12—4 (lörd. 9—2). Tel. 533557.
Endast i Stockholm mantalskrivna personer, vilka fyllt minst 18 år, vinna inträde.

Yrkesskoldirektören.

VIGGBYHOLMSSKOLAN

Internatskola för gossar och flickor.

Viggbyholmsskolan vill i sitt arbete söka ta hänsyn till de olika elevernas begåvning, arbetstakt och intresseriktning.

Skolan består av en fyraårig grundskola (förberedande klasser) samt en därpå följande 7-årig skola, avsedd att skänka en allmän medborgerlig utbildning. Elever som skola gå vidare till akademiska studier kunna inom två år nå studentexamen, övriga elever kunna anknyta till skolor för vidare praktisk-teoretisk utbildning (tekniska, merkantila eller praktiska skolor).

Såväl gossar som flickor mottagas från nybörjarstadiet. Vårterminen börjar den 17 januari. Skolan är belägen vid Stora Värtan, cirka 2 mil norr om Stockholm. Prospekt genom undertrycknad, adress Viggbyholm. Tel. 50.

PER SUNDBERG.

Folkökning eller folkminskning

är frågan för dagen. I anslutning till denna aktuella diskussion anordnar ABF:s Stockholmsavdelning en serie på 10 föreläsningar om

Sexualhygieniska problem.

Föreläsare: prof. G. Myrdal, fru Alva Myrdal, doktorerna Åke Berglund, Alf-hild Tamm, Siri Kjellberg-Cleve, Nils Nielsen, advokat Eva Andén m. fl. Anmälningar mottagas pr tel. 11 50 79.

ABF:S STOCKHOLMSAVDELNING.

Mariannelunds Praktiska Skola.

— 31:a läsåret —

Vill Ni vinna Realexamen eller Studentexamen på kortaste tid — bliw då Mariannelundare.
Vill Ni vinna effektiv affärsutbildning för Handel, Industri, Trävarurörelse, Jordbruk, Bank m. m. besök vårt Handelsinstitut.
Sommarkurser, övertärfade och passande alla, 1/7—10/8. Beg. program. Begär uppl. om våra statsunderstödda Husmödraskurser med praktisk och gedigen undervisning i hushåll och vävnad. Elevstipendier.
Indiv. metoder. Arbetsglädje. Lägsta kostnad. Prosp. fr. rekt. G. Gustafsson.

Vårterminen börjar 15 jan.

Diktaturen i Österrike.

Fastän koncentrationslägren äro väl befolkade äro de dock humanare än Tysklands.

Strax före jul utfärdades amnesti för några tusen politiska fångar i Österrike. Det kända koncentrationslägret Wöllersdorf är dock fortfarande väl använt. — Tidevarvet är här i tillfälle att återge ett ögonvittnes skildring av förhållandena vid Wöllersdorf. Dr Alex von Muralt, schweizisk läkare, sedan några år bosatt i Wien, där han framförallt varit verksam som journalist, meddelar i nedanstående artikel vad han sett av Wöllersdorf vid ett besök kort före amnestins utfärdande.

Dr Muralt, som är ansluten till socialdemokratiska partiet, tillhör dess radikala riktning och är övertygad pacifist.

Också den österrikiska diktaturen har ansett sig tvungen att upprätta särskilda läger för sina politiska fångar. Men här i landet undviker man ordet koncentrationsläger och talar helt enkelt om förvaringsläger. Om dessa läger råda naturligt nog, högst delade meningar.

Man kan få höra att Wöllersdorf är en angenäm semesterort. Karl Kraus, den bekante utgivaren av Facklan, talar om Wöllersdorf som ett ställe där fångarna pinar sina väktare. I andra kretsar, särskilt naturligtvis sådana som äro fiendliga mot regeringen, har man i stället talat om svält och misshandel.

Fört kort tid sedan fick jag tillfälle att tillsammans med en tillförlitlig kollega bese Wöllersdorf. Det ligger i en hälsosam trakt, några kilometer väster om Wiener-Neustadt. Sedan många år stå några stora fabriksanläggningar tomma där. De väldiga maskinhallarna ha inrett till förvaringsrum för fångarna. Lägre är inhägnat med taggtråd, som gör flykt nästan omöjlig. I det tyska koncentrationslägret Dachau, som jag besökte i december 1933, voro taggtrådsstängslan natttid laddade med elektricitet.

I Dachau fanns också för ungefär var tvåhundra meter ett vaktorn, vart och ett försedd med två maskingevär och mot-

ket vackra. Boken är, trots det anspråkslösa formatet (den lilla boken ger en lust att göra bekantskap med den större), en av årets förmåligaste barnböcker.

STORA HÄNDELSER I MURREFAMILJEN. En hundhistoria av Rosa Fittinghoff. Ahlén & Söners förlag. Häft. kr. 3:50. — Denna skildring av några pudlars liv i glädje och sorg — mest i det förstnämnda — är given så varsamt och ömt och förstående, så man är nästan rädd att säga några ord om den. — Ack, jag tycker nästan, när jag läser den här boken, att jag misshandlat min egen kära hund. Inte kroppsligen, men själsligen, genom bristande finkänslighet. — Murrefamiljen är en märklig familj med högt begåvade medlemmar. Och författarinnan lever med dem i den innerligaste förståelse för deras själsliv. Och hon berättar för oss därom på ett sätt, som kommer oss att känna ett växande intresse för stor-Murre, lill-Murre, Niniche, Maritza, Rex och Oronia. Och vi se med förtjusning på deras fotografier. Såvitt ni är en hundvän måste ni läsa Murrefamiljens bok. Och den är en bok för alla åldrar.

Eugenie B.

Dag- och Kvällskurser i SKÖNHETSVÅRD börjar den 5 januari. SALONG HARRINA, Götgatan 58, 1 tr. Tel. 43 63 08.

Handgjorda Skodon 1:sta klass beställningsskumakeri, Västmannagatan 48. Guldmedalj 1933. Tillverkar såväl Lyx- som Ortopediska skodon. Reparationer utföras snabbt och väl. Tel. 31 67 47. D. V. Pettersson.

HANDGJORDA SKODON DE BLINDAS MAGASIN

i Malmö har flyttat in i nya rymliga lokaler vid Regementsgatan 6, och erbjuder i rikhaltig sortering utmärkta blindarbeten, såsom borstar och kvastar, korgmakeriarbeten, vävda, stickade och virkade saker. OBS! Kvalitetsvaror. Låga priser. Gör Edra inköp till julen i

Vi börja våra kurser i tillskärning av herr- och damkläder den 10 och 14 januari. Dag- och Aftonkurser Teoretisk och praktisk undervisning. Såväl system- som modelleringsprinciper förekomma. Begär prospekt!

A.B. Skandinaviska Tillskärareakademien. Drottninggatan 73 C, Stockholm. Tel. 20 16 74. Läraanstalten grundad 1912. Tilledad statsunderstöd.

Ett nyårsbrev från Island

om jordbrukshjälp och abortlagstiftning.

»Ett övadersentrum ligger över Island», hur ofta blir det inte sagt och hur ofta är det inte sant. Men aldrig blir det talat om de blida, nästan ljumma dagar, som vi få oss tilldelade här mitt i vintern, då och då så blida, att man nästan frestas att tro att jorden slagit om och det är försommar. Det är de tidiga morgnarna med en varje minut skiftande belysning över den förtrollande Snöfjällsjökeln, Esjan, och en hel rad av andra majestätiska fjälljättar, som man skall använda. Sover man för länge (och det gör man gärna på Island) går man ofta miste om alltsammans. På ett ögonblick kan hela denna ljusskimrande drömvärld vara försvunnen, insvept i en tjock, odräglig regndimma, en storm blåser upp och den vredgade Atlanten sänder alla sina vredaste vågor in i Faxaflöin, bukten där Reykjavik ligger.

Altingets tretungade flagga blaktar svagt i den regntunga luften och ljusen tyckas brinna sömnigt därinne hos de fyrionio gubbarna, som styra och ställa för oss andra... Köttet har blivit dyrare, så nu är bonden glad, men landets 53 % som inte ha kött att sälja äro ju ledsna, fast de väl borde vara glada, ty Altinget, som höjde köttpriset, har sänkt mjölken med ett helt öre per liter från 42 till 41! Ja, man skulle inte tro, att det är en socialdemokratisk regering, men det är den inte heller mer än delvis, ty det s. k. frisinnade bondepartiet är också med om att bilda den knappa regeringsmajoriteten.

Här är också andra glädjeämnen. Kanse får man redan till jul eller nyår nuben till sillen — ja, sillen bryr man sig ju inte om, den får svenskarna så gärna, så gärna köpa, isländaren tycker inte om sin goda säll. Men med nuben följer också annat starkt, bara ingenting svagt såsom saft eller sylt förstås. Nykterhetsarbetarna se med oro den nya rusdryckslagstiftningen, som huvudsakligen tagit sikte på att öka Statens inkomster, medan de rusdrycksvänliga hålla före att man nu skall uppnå ökad nykterhet, ökad konsumtion och allmän lyckalighet.

mendanten att i hans närvaro samtala med några socialdemokrater, som vi kände personligen. De ledo av frihetsförlusten och ovissheten hur länge de skulle stanna i lägret. Men om behandlingen, maten och bostäderna uttalade de sig gillande. Här kan man invända att fångarna i kommentantens närvaro inte hade kunnat säga, ifall det förekom prygel i Wöllersdorf. Det må vara sant. Men man får väl antaga att dessa män, som voro gamla beprövade politiker, helt enkelt kunnat vägra att besvara våra frågor, ifall det förekommit saker i Wöllersdorf, som man inte kunde tala om.

Det var i varje fall vad vi sade till varandra, när vi senare jämförde våra intryck av besöket. Och vi måste nästan med beklagande fastslå att vi knappast sett några direkta missförhållanden. Och att man därför kanske inte skulle sätta stor tilltro till våra beskrivningar av lägret. Alex v. Muralt.

177 kontorsanställningar

har Bar-Lock-institutet förmedlat under sista halvåret 1934 åt avgående elever. Vårterminen börjar den 8 januari med nya kurser i stenografi, maskinskrivning, tysk, engelsk och fransk handelskorrespondens samt handelsteknik. Prospekt och redogörelse samt förslag till utbildning lämnas på begäran.

Bar-Lock-institutet (Under Kungl. Skolöverstyrelsens inseeende.) Kungsgatan 4 A. Telefoner: 10 07 53, 10 85 66.

DE BLINDAS MAGASIN

DE BLINDAS MAGASIN

DE BLINDAS MAGASIN

Svensk novellkonst.

Jag undrar om inte novellen är en form som särskilt ligger för oss svenskar? Lyriken är ju vårt område — och en novell är väl i de flesta fall mer »lyrisk» än en roman. På kontinenten — Ryssland ej medräknat — har man inte mycket förställe för noveller annat än i form av short stories i tidningar och tidskrifter. Så fort man kommer med förslag till översättning av svenska böcker, frågas det genast avvisande: Det är väl inte en novellsamling? — Men i Sverige, liksom i Ryssland, står novellen högt i ära och en av de författare som hos oss blivit mestare på området är Berit Spong.

Berit Spongs nyaste samling »Slottet på rullgardinen» är som en fortsättning på hennes föregående böcker. Hon hör inte till dem som förbyrllar med överraskande krumsprång, det hon har att säga berättas tryggt och övertygande, livfullt och ganska förtjusande. Hon har både fantasi och formsinne och den samsammansättningen gör ge goda konstnärliga resultat.

Berit Spong är inte alls vad man kallar funkis, och jag tror inte heller att hon gör anspråk på att vara det. Hennes språk är ornamentiskt, där finns inga kala, allvarliga, släta ytor hos henne. Men hennes formsinne håller ordning på stuktaturen, det är bara någon gång som hon skjuter över målet. Bäst är hon när hon berättar om flydda tider, de längst förgångna eller gårdagens, det är som ornamenterade hörde mera hemma där. »Örhängena», en berättelse från pestens tid 1711, är en av de bästa i samlingen. Likaså »Herr Emrik och trollkäppen», om man undantar början, där ett fatalt Lagerlöf-maner insmugit sig, detta lätt monotona som Selma Lagerlöf själv behärskar men som blir så besvärande hos eftersägare. »Herr Emrik» är en god karaktärstudie över hur förkvävd ömhet hämnar sig. Psykologiskt styv är också den första novellen, »Slottet på rullgardinen», där en liten fantasifylld unge upptäcker klyftan mellan diktnens och verklighetens värld.

Genom ett par av novellerna drar en sommarvind från Östergyllen, författarinnans hembygd. Den för med sig något av Kolmårdens lingo och bruna stenmossa men det fläktar också av präktig dynga och av doftande hövalmar från slätterna kring Vreta. Det är mystik och underverk, redbar verklighet och luftig poesi över Berit Spongs noveller.

E. B. G.

Med detta nummer av Tidevarvet

följer en prenumerationsblankett till dem, som ännu icke prenumererat för år 1935. För att tidningen utan avbrott måtte komma Eder tillhanda, bedja vi Eder att fortast möjligt verkställa prenumerationen.

Läs! Prenumerera!

Mellanfolkligt samarbete

5:e årg. 1935

Prenumerationspris kr. 5.—. Informationsbyråns medlemmar kr. 3.—.

Postgiro 50990.

Exp. Lilla Nygatan 4, Stockholm. - Tel. 11 38 09.

Erasmus av Rotterdam.

Under sommaren 1934 utkom på Herbert Reichners förlag, Wien, Stefan Zweigs nya bok: »Erasmus av Rotterdams triumf och tragik». De första sexhundra exemplaren voro fint utstyrda på lyxpapper — det första hundra setet försett med Stefan Zweigs signatur — och nummerade, en godbit för bibliofiler. Nu i dessa dagar har en vanlig upplaga utsläppts i tyska handeln. Huruvida boken redan översatts till andra språk, är mig obekant, men då jag är övertygad om att så snart kommer att ske, torde en kort recension av boken redan nu ha sitt intresse, kanske alldeles särskilt för Tidevarvets läsare.

Att Stefan Zweig, den kände biograftecknaren, valt Erasmus som ämne är lätt att förstå vid läsandet av boken. Zweig, den store människo- och fredsvännen, får vid skildrandet av Erasmus tillfälle att yttra ting, vilka vi just nu behöva höra och betänka, och detta trots att Erasmus levde på slutet av 1400-talet. Zweig förstår på sitt mästerliga sätt att så levande skildra denne store humanists liv, att vi tycka det är som om han levde bland oss.

I inledningen karakteriserar Zweig Erasmus med följande ord: »Vad som gör Erasmus av Rotterdam — den store glömda — än i dag, och kanske just särskilt i dag så dyrbar för oss, det är att han bland alla arbetande och skrivande i afonlandet är den förste kände europén, den förste kämpande fredsvännen, den skickligaste sakföraren för det humanistiska, världsliga och andliga ideal.» Erasmus var en stilla, inbunden vetenskapsman, som ej älskade att offentligligen kämpa för sina läror, sina åsikter. Delvis berodde detta väl på hans svaga fysik, ständigt har han några slags plågor att kämpa mot. Han levde därför ytterst spartanskt och ju äldre han blev desto mer drog han sig tillbaka för att i lugn och ro ägna sig åt sina skrifter. Ständigt återkommer den satsen: »han skriver och skriver». Begåvad med en så svag konstitution som Erasmus var, kunde han, det förstår man, ingalunda bli en hjälte, i det ordets vardagliga mening; detta var han också fullt medveten om och hade som motto för sitt liv satt Platons ord: »människans första dygder är rättvisa och eftergivenhet, först i andra hand kommer modet».

Om vi betänka detta, förstå vi också

hans handlingssätt vis-à-vis Luther. I ett kapitel uppleva vi Erasmus konflikt med Luther, en episod med starkt dramatiskt inslag, kanske det bästa i hela boken. Dissonansen mellan dessa två naturer har Stefan Zweig utarbetat på det förträffligaste. Vi se här den starka motsatsen mellan den alltid förstående, hövliga humanisten och den ensidige, lidelsefulla fanatikern. Aldrig möta dessa två motståndare varandra personligen, aldrig ha de muntligen sagt varandra sina olika åsikter. Med stor skicklighet skildrar Zweig deras skriftliga polemik, där naturligtvis den fine, mänskligt kännande Erasmus drar det kortaste strået. Så är det väl oftast — vi se det ju i våra dagar förtydligt — våld går före rätt.

Några få ord klarlägga Erasmus' och Luthers olika uppfattning av kristi väsen och hans mission. För Erasmus, humanisten, »är Kristus hela mänsklighetens förkunnare, den gudomlige, som ofratt sitt blod för att skaffa ur världen allt blodsgjutande och alla tvister»; Luther återigen, Guds landsknekt, pochar på evangeliets ord, »att Kristus är kommen, ej för att begära freden, utan svärdet». »Den som vill vara kristen», säger Erasmus, »måste vara fredsålskande och överseende till sinnes.» »Den som vill vara kristen», säger återigen den halsstarrige Luther, »får aldrig ge efter såvitt det rör Guds ord, och ginge hela världen därvid under.» — Slutligen skriver Luther ett skarpt brev till Erasmus och säger honom, nästan diktatoriskt, att han en gång för alla skall upphöra med att blanda sig i denna religionskamp, vilken han dock ej är vuxen.

Därmed är skiljebrevet mellan humanismen och den tyska reformationen skriven, säger Zweig, och tillägger: »det erasmiska och det lutherska, förnuft och lidelse, mänsklighetsreligion och trosfanatism, det internationella och det nationella, det mångsidiga och det ensidiga, det böjliga och det styva kunna lika litet förenas som vatten och eld».

I bokens sista kapitel erfara vi, att ungefär samtidigt som den döende Erasmus skänker världen sitt andliga arv: »européisk endräkt», utkommer den berömda boken »Principe» av Nicolo Machiavelli. Under generationer ha såväl härskare som diplomater handlat och handla efter Machiavellis maktprinciper,

Frälsningsgeneralen och världsfreden.

(Forts. fr. sid. 1.)

Men en religiös väckelse behöver ingen tid. Den är en jordbävning. Den är ett stigande flodvatten. Den är en orkan. Den är en kraft, icke en tidrymd.

Alla stora revolutioner äro korta, fastän deras följder äro långvariga. Människosjälen skakas upp och frigöres på några få veckor eller månader. — — —

Här står den gamle generalens dotter, fortsätter Douglas, en profetissa, en levande avbild av den döde profeten, med samma flammande ögon, samma brinnande röst, samma andliga kraft och självständiga tapperhet, samma oförfärdade tro och magnetiska inflytande.

Evangeline är den största kvinna jag någonsin mött, och jag har känt många stora kvinnor, värda lika mycket som tusen s. k. stora män.

Tro mig, alla de stora männen på plattformen blevo dvärgar vid hennes sida. De bleknade bredvid henne, och de insågo det. Hon förtrollade lord Sankey, lordkansleren. Han lyssnade till henne som i extas. Detsamma gjorde vi allesammans. — — —

Evangeline — helgon, sierska, martyrt och profetissa — sätter människan på tronen i universum och kastar alla vetenskapsmännen på sophögen med deras futtiga förringande av människans bestämmelse. När jorden och alla stjärnorna ha förgåtts, skall människan vara en levande själ. Detta är hennes tro.

Kan hon lyfta Armén ut ur dess hjulspår? Kan hon rädda folket? Kan hon tända eld i kyrkorna?

Ja, men hon måste gå tillbaka till slummen, där jag fann henne för femtio år sedan i Belfast, en strålende ung flicka med kärlek till och medlidande med de fattiga och de utstötta och de lidande, med alla de vrak som sjunkit i fattigdom och synd, fattigdomens följd.

Denna artikel är mycket explosiv, säger författaren till sist. Den är ämnad att väcka vårt folk ur dess sömn. Under många tröttsamma år har jag kämpat för folket och dess befrielse. Jag hälsar den nya generalen som den ledare jag sökt. Följ henne!

och betrakta Erasmus humanistiska åsikter som utopi. Men icke desto mindre äro personligheter som Erasmus nödvändiga, och vi skola ständigt finna dem. Zweig pekar på Kant, Tolstoj, Gandhi, Rolland. När våldet regerar som starkast, då bryter kanske en Erasmus fram, en Erasmus, som hjälper det folk, som starkast lider under våld, ofrihet och orättvisa. Stefan Zweigs bok skänker mänskligheten detta hopp, därför är den just för oss, den nu levande generationen, av oskattbart värde.

Sigrid Akerhielm.

Hur uppskattas kvinnors intelligens?

Det berättas i en indisk tidning hur ungdomen uppskattar och tillvaratar möjligheterna att skaffa sig kunskaper och hur högt intelligens och bildning sätts bland de unga.

När en ung man tänker gifta sig går han upp till någon av skolorna för kvinnlig ungdom och ber lärarinnorna peka ut den mest begåvade flickan för honom. Ty henne vill jag gifta mig med, säger han. Och om skolflickorna är lata kan det hända att föreståndarinnan säger till dem: Om ni inte arbetar och lär er någonting kan vi inte rekommendera er till giftermål.

Man tror på värdet av kunskaper och tränade hjärnor som ett villkor för personlighetsutvecklingen och just nu kanske saken är allra mest aktuell för den kvinnliga ungdomen, vilken har det manliga försprånget ifråga om utbildningsmöjligheter att inhämta.

Det är belysande att mot denna lilla bild ur livet från Indien sätta propagandaminister Göbbels nyligen formulerade om-döme om kvinnorna och deras möjligheter.

»Kvinnan är varken ängel eller djävul, säger hr Göbbels. Hon är en person och även som sådan ganska obetydlig. Medan mannen härskar över livet, härskar hon över köket. Många kvinnor försöka sätta sig upp emot detta, men förgäves. Till slut komma de ändå alltid att återvända till köket.»

DE FRANSK-ITALIENSKA UNDERHANDLINGARNA om avslutande av garantiavtal för Österrikes självständighet, vilka haft stora svårigheter att övervinna tyckas åter ha fått vind i seglen och franske utrikesministern Laval kommer antligen iväg till Rom. Italien håller på sin ensamrätt att få rycka in i Österrike vid behov — men Frankrike och Jugoslavien vill också ha ett ord med i laget.

JAPANS DEFINITIVA UPSÄGNING av flottfördraget i Washington har framkallat motåtgärder i U. S. A., som anordnar stora sjömanövrer närmare det asiatiska fastlandet än någonsin förr. Vidare bebådas ett förslag om U. S. A:s inträde i N. F. som demonstration mot Japans hållning.

Om Ni har en anförvant på sjukhus så hyr en radio åt honom. Ingenjörfirman Martin Lundqvist, Tryggs hus, Engelbrektsplan. 20 20 70

Följ de två
bundsforvanterna
i kvinnornas strid för ett
rättfärdigare samhälle.

Morgonbris

varje månad.

Helår kr. 4:—.
Lösnr. 35 öre.

Tidevarvet

varje vecka.

Helår kr. 6:—.
Lösnr. 15 öre.

Prenumerera

Morgonbris exp. Västmannag. 2^l.
Tidevarvets exp. Triewaldsgr. 2^{III},
Stockholm.

TIDSKRIFTEN QUO VADIS?

MOTTO:

Individens problem — världens problem

Behöver barnen religion?

Uttalanden av några kända personer
i en vital fråga.

Varför juristerna dör unga.

De avundsvärda djuren.

Varför blir vi sjuka?

Ät endast ett mål om dagen!

Helår kr. 5:— Postgiro 2681.
Odengatan 7, Stockholm
Lösnummer 85 öre genom Pressbyrå
i alla tidningsaffärer.

Läs

Fredsrelsens A B C,

data och fakta.

Av Anna T. Nilsson.

Pris kr. 1:25.

Informationsbyrån

Mellanfolkligt samarbete för fred.

Lilla Nygatan 4 Stockholm.
Tel. 11 38 09. Postgiro 50990.

TIDEVARVET

Triewaldsgränd 2, 3 tr., Stockholm.

REDAKTION:
Telefon 20 48 42. Mottagningstid
10—12.

EXPEDITION:
Telefon 20 48 42.
Kontorstid kl. 10—12 f. m., 1—4
e. m. Postgiro 1544.

PRENUMERATIONSPRIS:
För helår kr. 6:—, halvår kr. 3:25,
kvartal kr. 1:75. Lösnummer 15 öre.
ANNONSPRIS:
I text 25 öre per millimeter.

Stockholm 1935

Zetterlund & Thelanders Boktryckeri-A.-B.

Den 8 januari

börja nya kurser i

Stenografi och Maskinskrivning

REMINGTON-INSTITUTET, Hamngatan 32. Telefon 23 03 50.

Bland
tidevarvets
mest anlitade
boktryckerier står
Zetterlund & Thelanders
fortfarande bland
de främsta

RADIKAL prispolitik,
kort leveranstid och gediget
utförande garanteras våra kunder.

SKEPPSBRON 40 • STOCKHOLM
TELEFON: 23 11 80 (VÄXEL)

**Stockholms
Borgarskola**
(förmiddags- och aftonkurser)
Rektorsexpeditionen, Kungstensgatan 4,
2 tr., öppen 10—5
(lörd. 10—3). Tel. 23 01 15.

Språklinjen. Nybörjarklasser, fortsättningskurser och konversationscirklar i tyska, engelska, franska, ryska, italienska och spanska. Ett gott tillfälle till fortsatta språkstudier efter realskolan eller 8-årig flickskola. Litteraturhistoria å förmiddagstid. Svenska (särsk. kurs för utlänningar), danska. Talteknik och välläsning (Manda Björling).

Realskolan å aftontid, 3-årig. Kurser i ensk. ämnen. Stenografi och maskinskrivning för skolans elever.

Folkhögskolan (statsunderstödd): 1-årig huvudkurs å förmiddagstid jämte 2-årig fortsättningskurs.

Föreläsningsserien: Föreläsningar i historia, filosofi, litteratur- och konsthistoria samt språkföreläsningar på tyska, engelska, franska, italienska och spanska. Litteratur- och musikafsnar. — Kinematografiska föreställningar. Inskrivning fr. 7 jan. f. språklinjen kl. 10,30—11,30 f. m. och 6—8 e. m., för Folkhögskolan 11—12 f. m. och Realskolan kl. 7—8 e. m. Språklinjens filial, Timmermansgatan 28, 7—8 e. m. Läsningen börjar 10 januari.